

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

ΣΤ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Πόλεμος και ειρήνη»

Συγγραφή: ΠΕΤΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Εφαρμογή: ΜΠΑΛΚΙΖΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Πόλεμος και ειρήνη

Εφαρμογή σεναρίου

Νικόλαος Μπαλκίζας

Δημιουργία σεναρίου

Κωνσταντίνος Πέτρου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Στ' Δημοτικού

Σχολική μονάδα

5ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη Αττικής

Χρονολογία

Από 22-04-2013 έως 26-04-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Ενότητα 17η, «Πόλεμος και ειρήνη»

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 3 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Κωνσταντίνος Πέτρου, Πόλεμος και ειρήνη, Νεοελληνική Γλώσσα ΣΤ΄ Δημοτικού, 2011.

Το σενάριο αντλεί

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρωτότυπο και δεν αξιοποιεί στοιχεία από άλλα σενάρια.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα δραστηριότητα προτείνεται ως επέκταση – συμπλήρωση των ασκήσεων 7 και 8 του βιβλίου της *Γλώσσας* (γ΄ τεύχος, σ. 79), που αφορούν τη χρήση των λόγιων προθέσεων στη σύνθεση λέξεων. Οι μαθητές χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες των ηλεκτρονικών λεξικών καθώς και τη μετάβαση σε ιστοσελίδες με σχολικά εγχειρίδια ανακαλύπτουν την ποικιλία των σύνθετων λέξεων που προκύπτουν με τη χρήση των προθέσεων αυτών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Ο βασικός σκοπός της προτεινόμενης δραστηριότητας είναι η αξιοποίηση των ΤΠΕ και η χρήση τους στην επίτευξη των στόχων του σχολικού βιβλίου. Κρίθηκε απαραίτητος ο εμπλουτισμός της διδασκαλίας με την περαιτέρω διερεύνηση σε ηλεκτρονικά λεξικά, για να μπορέσουν οι μαθητές να παρατηρήσουν την εκτεταμένη χρήση των λόγιων προθέσεων — κυρίως σε σύνθεση με ρήματα. Η κατανόηση της σημασίας καθεμιάς λόγιας πρόθεσης στην σύνθεση των λέξεων αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία οι μαθητές θα μπορούν στο μέλλον να ερμηνεύσουν παρόμοιες λέξεις. Επιπλέον, οι ασκήσεις της δραστηριότητας στοχεύουν στην καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού λόγου καθώς και στην εξοικείωση με ορισμένες πτυχές των νέων γραμματισμών που εκπορεύονται από τη χρήση των ΤΠΕ.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

Εργασία σε ομάδες στο εργαστήριο πληροφορικής

Σ. 79, μετά την άσκηση 8

7. Συμπληρώστε το κείμενο με λέξεις σύνθετες με προθέσεις:

Ο πόλεμος αρχίζει από τα θρανία

Με τον πρόσφατο πόλεμο που συγκλόνισε την παγκόσμια κοινή γνώμη, μια εύλογη απορία των παιδιών είναι «γιατί να γίνεται πόλεμος;» και «πώς θα μπορούσε να σταματήσει;». Η απάντηση βρίσκεται στο πώς ..... (εκ + παιδεύομαι) ο άνθρωπος από μικρή ηλικία για να ..... (αντί + μέτωπο) ..... (συν + κρούση) και διαφωνίες σε ..... (διά + πρόσωπο) και ομαδικό επίπεδο. Το σχολείο μπορεί να ..... (από + τελώ) το χώρο όπου το παιδί μαθαίνει την ειρηνική ..... (επί + λύση) διαφωνιών και συγκρούσεων.

Σε πρώτο επίπεδο προτείνεται η διαμεσολάβηση των ..... (συν + μαθητής). Στις δύσκολες συγκρούσεις τις οποίες δεν μπορούν να λύσουν μόνοι τους οι ..... (εν + πλέκω), είναι χρήσιμη η ύπαρξη ενός ..... (εκ + παιδεύομαι) σώματος συμμαθητών που θα ..... (προ + τείνω) λύσει. Αυτό γίνεται σε ..... (συν + έργο) με τους δασκάλους.

εφημερίδα Το Βήμα, 25/5/03 (Διασκευή)

8. Παίξτε με το διπλανό σας και βρείτε για καθεμία από τις λέξεις που συμπληρώσατε και άλλες λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια. Εάν δυσκολεύεστε, συμβουλευτείτε το λεξικό σας. Νικητής θα είναι αυτός που βρήκε τις περισσότερες λέξεις της οικογένειας.

Η αφορμή για την ενασχόληση των μαθητών με την παρακάτω δραστηριότητα ήταν οι ασκήσεις [7 και 8, ενότητα 17, τεύχος γ΄, σ. 79 του Βιβλίου Μαθητή της Γλώσσας Στ΄ Δημοτικού](#), που αφορούν στις λόγιες προθέσεις και τη σημασία τους, καθώς και ότι οι προθέσεις αυτές χρησιμοποιούνται πολύ συχνά ως α΄ συνθετικό στη σύνθεση λέξεων, και μάλιστα μεταδίδουν την ειδική σημασία τους στη νέα, σύνθετη λέξη. Υπενθυμίζεται ότι το φαινόμενο αυτό το έχουν συναντήσει και στην Ε΄ τάξη ([Βιβλίο Μαθητή, τεύχος β΄, ενότητα 9, σ. 45](#) και [Βιβλίο Μαθητή, τεύχος γ΄, ενότητα 13, σσ. 22-23](#)).

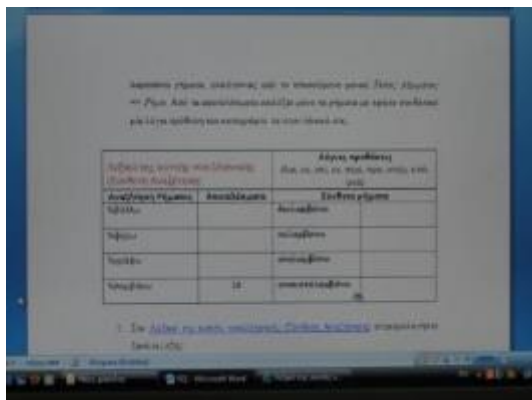
Έτσι, οι μαθητές χωρίστηκαν σε οκτώ ομάδες, πήραν το [1ο Φύλλο δραστηριότητας](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/FE1.docx) και ανά δύο οι ομάδες ανέλαβαν να εξετάσουν πώς διαμορφώνεται ένα ρήμα σε σύνθεση με τέτοιες προθέσεις, ως εξής:

- Ομάδα 1η & 5η: *βάλλω*
- Ομάδα 2η & 6η: *φέρω*
- Ομάδα 3η & 7η: *γράφω*

- Ομάδα 4η & 8η: λαμβάνω

Οι μαθητές μετέβησαν στο [Αντίστροφο Λεξικό](#) (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη) και πληκτρολόγησαν το συγκεκριμένο ρήμα. Σχολίασαν τα αποτελέσματα που πήραν και κατέγραψαν το πλήθος των εγγραφών που τους παρουσιάστηκαν, σε πίνακα στο φύλλο εργασίας τους. Τα αποτελέσματα της αναζήτησης ήταν πολλά, και μάλιστα αρκετές από τις λέξεις ήταν άγνωστες στους μαθητές. Γι' αυτόν τον λόγο μετέβησαν στο Λεξικό [Τριανταφυλλίδη On-Line](#) και πληκτρολόγησαν το ρήμα με το σύμβολο «%» μπροστά του (π.χ. %βάλλω). Τα αποτελέσματα που προέκυψαν ήταν λιγότερα αυτή τη φορά και οι μαθητές μπορούσαν ταυτόχρονα να δουν και τη σημασία των ρημάτων. Κατέγραψαν επίσης το πλήθος των εγγραφών σε πίνακα στο φύλλο εργασίας τους. Στο τέλος οι ομάδες ανακοίνωσαν τα αποτελέσματά τους στην ολομέλεια και στη συζήτηση που ακολούθησε τονίστηκε ιδιαίτερα το φαινόμενο της σύνθεσης ρημάτων με δύο προθέσεις ταυτόχρονα.

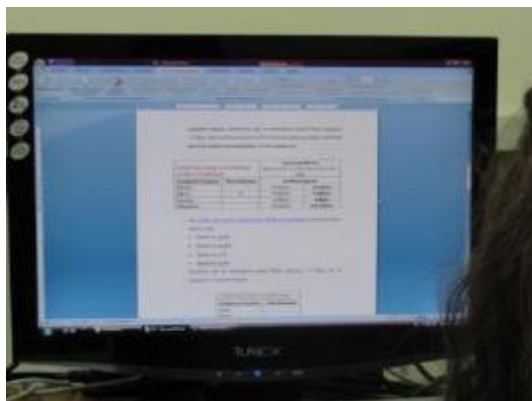

Στη συνέχεια οι ομάδες κλήθηκαν να καταθέσουν τις απόψεις τους για το πόσες λέξεις μπορούν να σχηματιστούν με πρώτο συνθετικό μια λόγια πρόθεση. Οι απόψεις τους ήταν συγκεκριμένες, οπότε για να επιβεβαιώσουν τις υποθέσεις τους χρησιμοποίησαν το [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Σύνθετη Αναζήτηση\)](#), από τον ηλεκτρονικό κόμβο του ΚΕΓ. Για την αποφυγή της πληθώρας των λέξεων, ζητήθηκε να επιλέξουν από το πτυσσόμενο μενού «Τύπος Λήμματος => Ρήμα» και από τα

αποτελέσματα να επιλέξουν μόνο τα ρήματα με πρώτο συνθετικό μία λόγια πρόθεση και να τα καταγράψουν σε πίνακα στο φύλλο δραστηριοτήτων τους.

Κατόπιν, στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Σύνθετη Αναζήτηση\)](#) αναζήτησαν ξανά τα εξής:

- Ομάδα 1η & 5η: *υπο%*
- Ομάδα 2η & 6η: *μετα%*
- Ομάδα 3η & 7η: *εν%*
- Ομάδα 4η & 8η: *ανα%*

Επέλεξαν από το πτυσσόμενο μενού «Τύπος Λήμματος => Ρήμα», για να περιορίσουν τα αποτελέσματα μόνο στα ρήματα. Οι μαθητές διάλεξαν από το σύνολο 6 ρήματα που τους φαίνονταν περισσότερο γνωστά και οικεία. Αφού τα έβαλαν στο ‘καλάθι’ και τα εμφάνισαν ξανά για να δουν τη σημασία της κάθε λέξης, στη συνέχεια έγραψαν 6 παραδείγματα-προτάσεις, μία για κάθε ρήμα. Τέλος ανακοίνωσαν στην ολομέλεια τα παραδείγματα που προέκυψαν από την επεξεργασία των ρημάτων.

Χρησιμοποιώντας το ίδιο εργαλείο, το [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Σύνθετη Αναζήτηση\)](#), και με τον ίδιο τρόπο όπως παραπάνω οι μαθητές έκαναν αναζήτηση για τα παρακάτω ουσιαστικά:

- Ομάδα 1η & 5η: *%μέτρηση%*
- Ομάδα 2η & 6η: *%πρόσωπο%*

- Ομάδα 3η & 7η: %βολή%
- Ομάδα 4η & 8η: %φορά%

Διάλεξαν από το σύνολο 6 εμπρόθετα σύνθετα ουσιαστικά που τους φάνινονταν περισσότερο γνωστά-οικεία. Αφού τα έβαλαν στο «καλάθι» και τα εμφάνισαν ξανά για να δουν τη σημασία της κάθε λέξης, στη συνέχεια έγραψαν 6 παραδείγματα-προτάσεις, μία για κάθε εμπρόθετο σύνθετο ουσιαστικό. Τέλος ανακοίνωσαν στην ολομέλεια τα παραδείγματα που προέκυψαν από την επεξεργασία των ουσιαστικών.

Κατόπιν μετέβησαν στο *Λεξικό Τριανταφυλλίδη On-Line* και πληκτρολόγησαν εκ% και εξ%. Συζητήσαμε στην ολομέλεια ότι τα αποτελέσματα ήταν πάρα πολλά και ότι αρκετές από τις λέξεις δεν προκύπτουν από τη σύνθεση με τις προθέσεις. Οι μαθητές προσπάθησαν να διατυπώσουν τον κανόνα για το πότε χρησιμοποιείται το εκ- και πότε το εξ-.

Τέλος, μετέβησαν στο *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Σύνθετη Αναζήτηση)*, πληκτρολόγησαν «συ%», και επέλεξαν από το πτυσσόμενο μενού «Τύπος Λήμματος => Ρήμα», για να περιορίσουν τα αποτελέσματα μόνο στα ρήματα. Στα αποτελέσματα είδαν όλα τα σύνθετα ρήματα με πρώτο συνθετικό το συν-. Κατέγραψαν σε πίνακα στο φύλλο εργασίας τους όλους τους συνδυασμούς που προκύπτουν και κατέληξαν στη διατύπωση του κανόνα, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα (βλ. αρχείο: Tekmiria/FE1_omada1-8.doc).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ση διατύπωση του κανόνα.

Το συν + γίνεται:	Παράδειγμα
συν + φωνήεν = συνοδηγό	συν + οδηγός = συνοδηγός
συν + π = συμπολίτης	συν + πολίτης = συμπολίτης
συν + β = συμβαδίζω	συν + βαδίζω = συμβαδίζω
συν + φ = συμφορά	συν + φορά = συμφορά
συν + φ = συμφερίζω	συν + φηφίζω = συμφερίζω
συν + κ =	συν +
συν + γ = συγγενή	συν + γεννά = συγγενής
συν + χ = συγχωρώ	συν + χωρώ = συγχωρώ
συν + τ = συντηρώ	συν + τηρώ = συντηρώ
συν + δ = συνιδραζώ	συν +
συν + θ = συνθέτω	συν + θέτω = συνθέτω
συν + ζ = συζητώ	συν + ζητώ = συζητώ
συν + ξ =	συν +
συν + σκ =	συν +
συν + σκ =	συν +
συν + σι = συστήνω	συν + σήνω = συστήνω
συν + ν = συνιστώ	συν + αριζώ = συνιστώ
συν + μ = συμμετέχω	συν + μετέχω = συμμετέχω
συν + λ = συλλαμβάνω	συν + λαμβάνω = συλλαμβάνω
συν + ρ = συρίζω	συν + ριζά = συρίζω
συν + α =	συν +

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α΄

1. Να εξετάσετε πώς διαμορφώνονται τα παρακάτω ρήματα σε σύνθεση με προθέσεις.
  - Ομάδα 1η & 5η: βάλλω
  - Ομάδα 2η & 6η: φέρω
  - Ομάδα 3η & 7η: γράφω
  - Ομάδα 4η & 8η: λαμβάνω
2. Μεταβείτε στο [Αντίστροφο Λεξικό](#) (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη) και πληκτρολογήστε το συγκεκριμένο λήμμα. Τι αποτελέσματα σας δίνει; Είναι πολλά ή λίγα; Είναι γνωστά ή άγνωστα; Καταγράψτε τον αριθμό των εγγραφών στον πίνακα.

Αντίστροφο Λεξικό (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη)	
Αναζήτηση Ρήματος	Αποτελέσματα
βάλλω	
φέρω	
γράφω	
λαμβάνω	

3. Μεταβείτε στο Λεξικό [Τριανταφυλλίδη On-Line](#) και πληκτρολογήστε το λήμμα με το σύμβολο «%» μπροστά του (π.χ. %βάλλω). Τι αποτελέσματα σας δίνει; Είναι πολλά ή λίγα; Είναι γνωστά ή άγνωστα; Καταγράψτε τον αριθμό των εγγραφών στον πίνακα, ανακοινώστε τα στην ολομέλεια και συζητήστε τα. Τι γίνεται όταν έχουμε δύο προθέσεις ταυτόχρονα;

Λεξικό της κοινής νεοελληνικής	
Αναζήτηση Ρήματος	Αποτελέσματα
%βάλλω	
%φέρω	
%γράφω	
%λαμβάνω	

4. Πόσες λέξεις πιστεύετε ότι μπορούν να σχηματιστούν με πρώτο συνθετικό μια λόγια πρόθεση; Για να τεκμηριώσετε την άποψή σας, μεταβείτε στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Σύνθετη Αναζήτηση\)](#) και αναζητήστε ξανά τα παραπάνω ρήματα, επιλέγοντας από το πτυσσόμενο μενού *Τύπος Λήμματος* => *Ρήμα*. Από τα αποτελέσματα επιλέξτε μόνο τα ρήματα με πρώτο συνθετικό μία λόγια πρόθεση και καταγράψτε τα στον πίνακά σας.

Λεξικό της κοινής νεοελληνικής (Σύνθετη Αναζήτηση)		Λόγιες προθέσεις (διά, εκ, επί, εν, περί, προ, υπέρ, υπό, ανά)	
Αναζήτηση Ρήματος	Αποτελέσματα	Σύνθετα ρήματα	
%βάλλω			
%φέρω			
%γράφω			
%λαμβάνω			

5. Στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Σύνθετη Αναζήτηση\)](#) πληκτρολογήστε ξανά ως εξής:

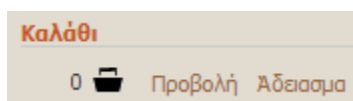
- Ομάδα 1η & 5η: υπο%
- Ομάδα 2η & 6η: μετα%
- Ομάδα 3η & 7η: εν%
- Ομάδα 4η & 8η: ανα%

Επιλέξτε από το πτυσσόμενο μενού *Τύπος Λήμματος* => *Ρήμα*, για να περιορίσετε τα αποτελέσματα.

Λεξικό της κοινής νεοελληνικής	
Αναζήτηση Ρήματος	Αποτελέσματα
%υπο	
%μετα	
%εν	
%ανα	

6. Από τα αποτελέσματα επιλέξτε 6 ρήματα που σας φαίνονται περισσότερο γνωστά-οικεία και πατώντας το κουμπί βάλτε τα στο καλάθι. Πατήστε *Προβολή* για να δείτε τη σημασία της κάθε λέξης.

7. Γράψτε στις παρακάτω σειρές 6 παραδείγματα-προτάσεις με τα ρήματα αυτά που σας εμφανίζονται.

Παραδείγματα-Προτάσεις:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

---

8. Στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Σύνθετη Αναζήτηση\)](#) πληκτρολογήστε ξανά ως εξής:

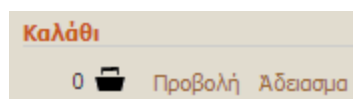
- Ομάδα 1η & 5η: %μέτρηση%
- Ομάδα 2η & 6η: %πρόσωπο%
- Ομάδα 3η & 7η: %βολή%

- Ομάδα 4η & 8η: %φορά%

Λεξικό της κοινής νεοελληνικής	
Αναζήτηση Ρήματος	Αποτελέσματα
%μέτρηση%	
%πρόσωπο%	
%βολή%	
%φορά%	

9. Από τα αποτελέσματα επιλέξτε 6 εμπρόθετα σύνθετα ουσιαστικά που σας φαίνονται περισσότερο γνωστά-οικεία και πατώντας το κουμπί βάλτε τα στο καλάθι. Πατήστε *Προβολή* για να δείτε τη σημασία της κάθε λέξης.

10. Γράψτε στις παρακάτω σειρές 6 παραδείγματα-προτάσεις με τα εμπρόθετα σύνθετα ουσιαστικά που σας εμφανίζονται.

Παραδείγματα-Προτάσεις:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

11. Μεταβείτε στο Λεξικό [Τριανταφυλλίδης On-Line](#) και πληκτρολογήστε εκ%. Τι παρατηρείτε; Κάντε το ίδιο πληκτρολογώντας εζ%. Τι παρατηρείτε; Πότε χρησιμοποιείται το εκ-; Πότε το εζ-;

12. Μεταβείτε στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Σύνθετη Αναζήτηση\)](#), πληκτρολογήστε «*συν*%». Επιλέξτε από το πτυσσόμενο μενού «Τύπος Λήμματος => Ρήμα», για να περιορίσετε τα αποτελέσματα. Στα αποτελέσματα μπορείτε να δείτε όλα τα σύνθετα ρήματα με πρώτο συνθετικό το *συν-*. Στη συνέχεια καταγράψτε στον παρακάτω πίνακα όλους τους συνδυασμούς που προκύπτουν δίνοντας ένα παράδειγμα για τον καθένα έτσι ώστε να καταλήξετε στη διατύπωση του κανόνα.

Το « <i>συν-</i> +» γίνεται:	Παράδειγμα
<i>συν</i> + φωνήεν =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + π =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + β =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + ϕ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + ψ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + κ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + γ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + χ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + τ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + δ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + θ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + ζ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + ξ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + σκ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + σπ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + στ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + ν =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + μ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + λ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + ρ =	<i>συν</i> +
<i>συν</i> + σ =	<i>συν</i> +

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι δραστηριότητες του σεναρίου μπορούν να επεκταθούν και εκτός από την αναζήτηση σύνθετων ρημάτων ή ουσιαστικών με λόγιες προθέσεις, μπορεί να προστεθεί και η αναζήτηση επιθέτων.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Σε γενικές γραμμές, η εφαρμογή του σεναρίου κύλησε ομαλά, χωρίς προβλήματα. Μετά το 1ο βήμα του φύλλου εργασίας οι μαθητές μπήκαν στο νόημα των δραστηριοτήτων και εξοικειώθηκαν πολύ γρήγορα με το περιβάλλον των λεξικών. Έτσι, δεν απαιτήθηκε ιδιαίτερη καθοδήγηση από τον δάσκαλο, παρά μόνο οι αρχικές εξηγήσεις. Στη συνέχεια οι μαθητές ακολουθούσαν τα βήματα του φύλλου εργασίας χωρίς δυσκολία. Μία ομάδα μόνο, εξαιτίας του αργού ρυθμού εργασίας της, δεν κατάφερε να ολοκληρώσει τα βήματα 7 και 10 τα οποία αφορούσαν στη συγγραφή προτάσεων με λέξεις που θα επέλεγαν από τα αποτελέσματα που τους εμφάνισε το λεξικό. Συνολικά απαιτήθηκαν 3 ώρες για την εφαρμογή του σεναρίου, μία παραπάνω από ό,τι προέβλεπε το αρχικό σενάριο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η σύγκριση των αποτελεσμάτων μεταξύ των δύο ομάδων που έκαναν την ίδια αναζήτηση λημμάτων (οκτώ ομάδες, ανά δύο έκαναν την ίδια αναζήτηση). Οι μαθητές το είδαν σαν παιχνίδι και υπήρξε και κάποιος «ανταγωνισμός» μεταξύ τους για το ποια ομάδα θα ολοκληρώσει πρώτη τη δραστηριότητα, τι αποτελέσματα θα βρει κ.λπ.

Το αρχικό σενάριο προέβλεπε τη χρήση του [εργαλείου Λεξικό Κοινής Νεοελληνικής](#), το οποίο όμως δε λειτουργούσε σωστά (ημερομηνία προσπέλασης:

20/04/2014). Συγκεκριμένα, έγινε δοκιμή με τρεις διαφορετικούς φυλλομετρητές, αλλά το αποτέλεσμα ήταν το ίδιο. Για τον λόγο αυτό έγινε αλλαγή και στη θέση του χρησιμοποιήθηκε το [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Σύνθετη Αναζήτηση\)](#), έτσι ώστε οι μαθητές να μπορέσουν να κάνουν τη δραστηριότητα.

Τέλος, το αρχικό σενάριο περιλάμβανε κάποιους υπερσυνδέσμους οι οποίοι δε λειτουργούσαν (ημερομηνία προσπέλασης: 20/04/2014).

- Το βιβλίο της [Γραμματικής](#) (Αρχικό σενάριο: Βήμα 1).
- Το [Αντίστροφο Λεξικό](#) Αναστασιάδη-Συμεωνίδη (Αρχικό σενάριο: Βήμα 2).
- Το [Τετράδιο εργασιών](#) (β' τεύχος, σ. 65· αρχικό σενάριο: Βήμα 7).

Οι υπερσύνδεσμοι διορθώθηκαν και οι δραστηριότητες έγιναν κανονικά.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Η δραστηριότητα που αναφέρεται παραπάνω εμπλουτίζει το μάθημα με στοιχεία που περιέχονται σε πόρους που προέρχονται από ΤΠΕ, χωρίς να ξεφεύγουν από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο.
- Η δραστηριότητα είναι μεγάλη σε σχέση με το διαθέσιμο διδακτικό χρόνο. Πολλά όμως από αυτά που προβλέπεται να πραγματοποιηθούν οι μαθητές τα έχουν επεξεργαστεί και στο παρελθόν, στην Ε΄ Τάξη. Ενδέχεται ο διδακτικός χρόνος να παραταθεί κατά 1 ώρα.
- Αν υπάρχει διαδραστικός πίνακας στην τάξη, οι προτεινόμενες δραστηριότητες είναι καλό να γίνουν στην ολομέλεια με τη συμμετοχή κάποιου μαθητή.